

Sygn. akt III AUa 50/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2015 r. w Szczecinie

sprawy E. R.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do renty rolniczej w związku z chorobą zawodową

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 października 2014 r. sygn. akt VII U 1657/13

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka

Sygn. akt III A Ua 50/15

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 18 lipca 2013 roku, po rozpatrzeniu wniosku E. R., odmówił ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową, ponieważ Komisja Lekarska Kasy, na podstawie przeprowadzonego badania i posiadanej dokumentacji medycznej, orzeczeniem z 3 lipca 2013 roku nie stwierdziła u ubezpieczonej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową.

Z powyższym orzeczeniem nie zgodziła się ubezpieczona E. R., która w odwołaniu złożonym 19 lipca 2013 roku wniosła o przyznanie wnioskowanego świadczenia. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że Powiatowy Inspektor Sanitarny w G. stwierdził u niej chorobę zawodową – boreliozę.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując orzeczenie Komisji Lekarskiej Kasy z 3 lipca 2013 roku oraz argumentację analogiczną, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22 października 2014r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

E. R. urodziła się (...). Ubezpieczona od 19 października 2012 roku uprawniona jest do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, przyznanej decyzją z 7 grudnia 2012 roku. Prawo to przyznane zostało na okres do 30 listopada 2014 roku.

Całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym ubezpieczonej w ww. okresie pozostaje w związku z chorobą zwyrodnieniową kręgosłupa szyjnego i zespołem bolesnego barku.

Decyzją z 26 marca 2013 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w G., stwierdził istnienie u ubezpieczonej E. R. choroby zawodowej – choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa - boreliozę.

W dniu 27 marca 2013 roku ubezpieczona złożyła w KRUS wniosek o przyznanie jej prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową.

W toku rozpoznawania tego wniosku organ rentowy skierował ubezpieczoną na badanie lekarskie przez lekarza orzecznika, który w orzeczeniu z dnia 6 maja 2013 roku uznał odwołującą za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym oraz orzekł, iż niezdolność ta pozostaje w związku z chorobą zawodową.

W następstwie zgłoszenia przez lekarza regionalnego zarzutu wadliwości powyższego orzeczenia, komisja lekarska KRUS po zbadaniu ubezpieczonej oraz analizie dokumentacji medycznej zmieniła orzeczenie lekarza rzeczoznawcy z 6 maja 2013 roku i orzekła w dniu 3 lipca 2013 roku, że ubezpieczona nadal pozostaje całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym, ale bez związku z chorobą zawodową

Aktualnie u E. R. rozpoznaje się:

- początkowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego z okresowym zespołem bólowym,
- artralgię w przebiegu przebytej boreliozy.

Stwierdzone zmiany chorobowe w aktualnym stadium ich klinicznego zaawansowania, nie dają podstaw do uznania ubezpieczonej za całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym z powodu choroby zawodowej.

W badaniach serologicznych z dnia 25 lutego 2014 roku ujemny wynik przeciwciał w krwi IgM i nieznacznie tylko podwyższona miara przeciwciał w krwi IgG, co przemawia za remisją choroby podstawowej.

Sąd Okręgowy przywołał treść art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników i uznał odwołanie za nieuzasadnione.

Sąd ten wskazał, że za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym (art. 21 ust. 5).

Zdanie Sądu Okręgowego, w świetle przytoczonych przepisów skuteczność odwołania E. R. zależała od ustalenia, czy ubezpieczona jest całkowicie niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym w związku ze stwierdzoną u niej chorobą zawodową - boreliozą.

Sąd celem ustalenia powyższej okoliczności dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu ortopedii, neurologii i reumatologii, tj. lekarzy specjalizujących się w schorzeniach występujących u ubezpieczonej.

Biegli po przeprowadzeniu badania odwołującej i zapoznaniu się z dokumentacją medyczną, rozpoznali u badanej początkowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego z okresowym zespołem bólowym uraz artralgię w przebiegu przebytej boreliozy.

W świetle opinii biegłych stan zdrowia E. R. nie pozwala na stwierdzenie istnienia całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową.

Kontynuując rozważania Sąd I instancji podał, że kluczowa dla ustaleń w niniejszej sprawie była opinia biegłej z zakresu reumatologii, która wydana została w oparciu o nowsze badania serologiczne niż opinia biegłego z zakresu chorób zakaźnych. Na podstawie nowszych wyników badań stwierdza się u E. R. remisję choroby zawodowej, nie stwierdza się żadnych objawów przedmiotowych, pozwalających na stwierdzenie niezdolności do pracy z tej przyczyny. W badaniach serologicznych z dnia 25 lutego 2014 roku ujemny wynik przeciwciał w krwi IgM i nieznacznie tylko podwyższona miara przeciwciał w krwi IgG, przemawia za remisją choroby podstawowej. W przebiegu boreliozy są różne okresy - pogorszeń i remisji. W okresach remisji można podejmować pracę.

Rozpoznana u badanej podczas pobytu w szpitalu w lipcu 2014 roku nowa jednostka chorobowa – niedoczynność tarczycy - nie jest schorzeniem związanym z boreliozą. Jest to nowa jednostka chorobowa podlegająca ocenie przy prawie do renty z ogólnego stanu zdrowia.

Podkreślił przy tym, iż biegła z zakresu reumatologii wydała na rozprawie w dniu 22 października 2014 roku ustną opinię uzupełniającą, w której podtrzymała poprzednie orzeczenie o braku całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym z powodu choroby zawodowej.

Sąd Okręgowy również podniósł, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłych wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej.

Kryteria oceny tego dowodu stanowią również: poziom wiedzy biegłych, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen.

Sąd rozstrzygający sprawę w I instancji uznał, że opinie sporządzone w toku niniejszego postępowania wydane zostały przez biegłych sądowych - specjalistów posiadających wieloletnią praktykę zawodową, cieszących się dużym autorytetem, po uprzednio przeprowadzonym badaniu ubezpieczonej oraz analizie treści wcześniejszej dokumentacji lekarskiej jej dotyczącej. Są one dokładne, logiczne i spójne, a wnioski w nich zawarte prawidłowo uzasadnione, dlatego też Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy i na ich podstawie dokonał ustaleń faktycznych w sprawie.

Z kolei przedłożona przez ubezpieczoną dodatkowa dokumentacja lekarska – karta informacyjna leczenia szpitalnego z lipca 2014 roku - była poddana ocenie biegłej z reumatologii, niemniej nie wpłynęła ona na zmianę jej stanowiska w przedmiocie oceny zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową.

Wskazał nadto, że nowa dokumentacja medyczna (karta leczenia szpitalnego z lipca 2014 roku), nie mogła mieć wpływu na treść rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie z tego powodu, iż w postępowaniu odwoławczym od decyzji odmawiającej prawa do renty, sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania.

Zgodnie bowiem ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z dnia 20 maja 2004 roku (OSNP 2005/3/43; sygn. akt II UK 395/03), a który to pogląd Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podzielił, warunki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określone w art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że prawo do świadczeń z ubezpieczenia rentowego ustala i świadczenia te wypłaca, zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. b ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, organ rentowy. Jego decyzje mają charakter deklaratoryjny. Organ rentowy stwierdza jedynie czy zostały spełnione ustawowe warunki do nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia. Warunki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 57 ustawy. Muszą być one spełnione łącznie w chwili orzekania przez organ rentowy o prawie ubezpieczonego do tego świadczenia. Postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem – w aspekcie formalnym i materialnym – decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej – o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. (...) Dlatego też późniejsza zmiana stanu zdrowia ubezpieczonego nie może stanowić podstawy do uznania decyzji za wadliwą i jej zmiany.

Przy tym podkreślił, że o ile ubezpieczona uważa, że aktualnie stan jej zdrowia uległ pogorszeniu, może ponownie wystąpić do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie świadczenia.

W konsekwencji powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym (...) nie ma związku z chorobą zawodową, a stwierdzona u niej borelioza nie upośledza funkcji organizmu w stopniu pozwalającym na zakwalifikowanie wnioskodawczyni do osób całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową.

Apelację od tego wyroku założyła ubezpieczona. Zaskarżyła wyrok w całości.

Ubezpieczona domagała się uchylenia wyroku i przekazania sprawy do Sądu Okręgowego celem ponownego rozpoznania. Wniosła o powołanie lekarza specjalisty chorób zakaźnych bowiem jej schorzenia mają związek z chorobą boreliozy. Dołączyła orzeczenie Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dotyczące przyznania stałej renty jak również wyrok Sądu Rejonowego dotyczący jednorazowego odszkodowania z tytułu choroby zawodowej. Podniosła, że pozostaje pod opieką lekarza (...) Przychodni (...). Wniosła o powołanie do komisji lekarskiej lekarza z (...) Przychodni (...) oraz o ponowną analizę starszych i aktualnych wyników badań. Zgłosiła również prośbę o uznanie powstania choroby zawodowej stwierdzonej przez Państwowego Inspektora Sanitarnego w G..

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c. nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX nr 558303).

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie było prawo ubezpieczonej do renty rolniczej z powodu choroby zawodowej - boreliozy. Warunki nabycia prawa do przedmiotowego świadczenia określa cytowany przez Sąd pierwszej instancji przepis art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst

jednolity: Dz. U. z 2008 roku, Nr 50, poz. 291 ze zm.) Stosownie do treści tego przepisu jednym z warunków koniecznych dla nabycia prawa do tego świadczenia jest istnienie całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu ust. 5 tego przepisu, zgodnie z którym, za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. Ponadto w świetle przepisu art. 21 ust. 4 w/w ustawy, jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek rolniczej choroby zawodowej, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1, uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony posiada jakikolwiek okres ubezpieczenia emerytalno - rentowego, który obejmuje dzień zachorowania na rolniczą chorobę zawodową. W przedmiotowej sprawie kwestią sporną było spełnienie przez ubezpieczoną warunku całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową bowiem organ rentowy opierając się na orzeczeniu komisji lekarskiej uznał, że stan zdrowia E. R. nie kwalifikuje się do uznania całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową. Trafnie zatem, w zaistniałej sytuacji, Sąd Okręgowy uznał, że kwestią mającą zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, była ocena stanu zdrowia ubezpieczonej w kontekście istnienia całkowitej niezdolności do pracy w rozumieniu wskazanym wyżej. Podkreślić należy bowiem, że w sprawie, w której przedmiotem jest prawo do renty z ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa ocena niezdolności do pracy w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń ubezpieczonego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2010 roku, I UK 204/09 – LEX nr 577813). Specyfika tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie ma wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej. Przy czym, pierwszorzędne znaczenie nadaje, przy tej ocenie, kryterium poziomu wiedzy biegłego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., II CKN 1354/00, lex nr 77046). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, które w pełni podziela Sąd Apelacyjny, kontrola opinii biegłego powinna polegać na sprawdzeniu - z punktu widzenia wymagań logiki i zasad doświadczenia życiowego - rozumowania przeprowadzonego w uzasadnieniu opinii.

W zgodzie z tym Sąd Okręgowy powołał biegłych sądowych tj. T. P. specjalistę neurologa, H. M. ortopedę – traumatologa, A. Z. specjalistę chorób wewnętrznych i reumatologii i na opiniach tych trzech biegłych z dnia 12 maja 2014 r. (k-54-56) oraz opinii uzupełniającej, ustnej biegłej reumatolog z dnia 22 października 2014 r. (k-113-114), oparł swoje rozstrzygnięcie.

W opinii z dnia 12 maja 2014r. biegli rozpoznali początkowe zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowo – krzyżowego z okresowym zespołem bólowym oraz artralgie w przebiegu boleriozy. To jednak nie pozwoliło im na stwierdzenie istnienia całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową. W oparciu o nowsze badania serologiczne opinie swą oparła biegła reumatolog. Stwierdziła remisję choroby zawodowej i nie stwierdziła żadnych objawów przedmiotowych, pozwalających na stwierdzenie niezdolności do pracy z tej przyczyny. W badaniach serologicznych bowiem z dnia 25 lutego 2014r. ujemny wynik przeciwciał w krwi IgM i nieznacznie tylko podwyższona miara przeciwciał w krwi IgG, przemawia w ocenie biegłej za remisją choroby zawodowej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego opinie wydane przez biegłych (główna i uzupełniająca) w niniejszej sprawie są wiarygodne i słusznie stanowiły podstawę rozstrzygnięcia. Zostały one sporządzone po przeprowadzeniu dokładnego wywiadu, analizie dokumentacji medycznej w tym przebiegu boleriozy, które na dzień wydania decyzji nie czyniło ubezpieczonej osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową. Opisy stanu zdrowia badanej świadczą o tym, że badania zostały przeprowadzone przez biegłych rzetelnie i po zapoznaniu się z pełną przedłożoną przez ubezpieczoną dokumentacją lekarską. Wnioski opinii są jednoznaczne i zdecydowane oraz wynikają one logicznie z opisu przebiegu badań. Z tych powodów Sąd Apelacyjny ocenił, że brak jest przesłanek do negowania prawidłowości tych opinii biegłych lekarzy sądowych w zakresie oceny stanu zdrowia i zdolności do pracy w gospodarstwie rolnym (...) w związku z chorobą zawodową. W ocenie Sądu Odwoławczego przedmiotowa opinie mogły stanowić podstawę do stanowczego rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, pozwalając na przyjęcie, że ubezpieczona jest niezdolna do pracy w gospodarstwie rolnym ale bez związku z chorobą zawodową. W tym miejscu odnosząc się do zarzutu apelacji należy wskazać, że w przedmiotowej sprawie nie było kwestią sporną stwierdzenie choroby

zawodowej, a jedynie czy niekwestionowana u ubezpieczonej choroba zawodowa – bolegioza upośledza funkcje organizmu w stopniu pozwalającym na zakwalifikowanie jej do osób całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z chorobą zawodową.

Schorzenie wnioskodawczyni - borelioza oraz jej wpływ jako choroby zawodowej na zdolność wnioskodawczyni do pracy w gospodarstwie rolnym zostało ocenione pod tym kątem przesłanek wskazanych w treści art. 21 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Subiektywne przekonanie apelującej o własnej całkowitej niezdolności do pracy mającej związek z chorobą zawodową, nie stanowi podstawy do zmiany wyroku. Zbadanie przesłanek niezdolności do pracy należało do biegłych, dobranych odpowiadającymi specjalnościami do schorzeń mających związek z chorobą zawodową apelującej, którzy w tym zakresie posiadają wiedzę specjalną. W konsekwencji Sąd Okręgowy odmawiając ustalenia wnioskodawczyni prawa do renty rolniczej w związku z chorobą zawodową nie naruszył przepisów prawa materialnego. Nie zasługują również na uwzględnienie wnioski dotyczące późniejszych niż data decyzji zaświadczeń lekarskich, dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonej. Sąd Okręgowy w zgodzie z obowiązującymi przepisami, jak i utrwaloną linią orzecniczą, odniósł się, do ponowionych w apelacji, zarzutów co do oparcia rozstrzygnięcia na podstawie wyników badań znajdujących się w wypisie ze szpitala. Rozważania Sądu Okręgowego w tym zakresie są spójne i wyczerpujące. W ocenie Sądu Apelacyjnego, zasługują na pełną aprobatę i nie ma potrzeby ich powtarzania. Apelująca bowiem w swej apelacji w żaden sposób się do nich nie odniosła, wniosła jedynie o ponowną analizę „starszych i aktualnych wyników badań”. Nie można zgodzić się z zarzutem apelującej, że Sąd Okręgowy nie dokonał wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Istnienie bowiem schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu, których sądy obu instancji nie kwestionują, nie stanowi samodzielnej przyczyny uznania częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, chociaż w pewnych okresach wymaga czasowych zwolnień lekarskich (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 316/11, Lex nr 121515.).

Mając na uwadze poczynione wyżej ustalenia Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, zaś autorka apelacji nie przedstawiła argumentacji, która mogłaby zmienić tę ocenę. I dlatego też w konsekwencji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako nieuzasadnioną.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek del. SSO Beata Górńska